

Til lokalpolitikarane i Lindås

Synspunkt i høve val av skriftleg målform i opplæringa av vaksne framandspråklege

Mållaga i Nordhordland driv ein massiv kampanje for at innvandrarane skal få norskopplæring på nynorsk. Ut frå deira målpolitiske ståstad er dette forståeleg. Spørsmålet er om mållaga sitt standpunkt gagnar omsynet til den gruppa vi snakkar om; innvandrarar som i vaksen alder skal læra seg eit framandspråk.

På Lindås vaksenopplæring har vi no 250 elevar og 21 tilsette. Vi har gjennom mange år opparbeidd oss solid kompetanse på fagfeltet vårt. Vi meiner difor det er på sin plass å koma med våre synspunkt i saka og gjera greie for kva konsekvensar opplæring på nynorsk vil få for nye innvandrarar som kjem til kommunen vår.

Dei fleste innvandrarane er i utgangspunktet motiverte for å læra seg språket i landet dei kjem til. Det språket dei møter i Noreg, er eit mangfald av dialektar og to variantar av skriftspråket. På vaksenopplæringa skal vi gje innvandrarane opplæring i både munnleg og skriftleg norsk. Dei aller fleste vaksenopplæringsentra i landet har, som Lindås vaksenopplæring, medvite valt bokmål som skriftleg målform. Kvifor?

- Innvandrarane sjølve ønskjer å læra den språkforma som fleirtalet i landet vårt brukar.
- Skriftleg møter vi bokmål i desidert størst grad, også her i Nordhordland.
- Dersom opplæringa skal vera på nynorsk, kjem ein likevel ikkje utanom å måtta læra bokmål, sidan dette i så stor grad møter oss over alt i dagleglivet. Å måtta læra to skriftspråk vil vera til hinder for effektiv språkkinnlæring, noko som igjen vil ha konsekvensar for integrering og deltaking i arbeids- og samfunnsliv.
- Ordbøker og omsetjingsmateriell (ordlister til læreverka, "google-translate" osv.) finst i stor grad berre på bokmål. For å omsetja frå morsmålet sitt til nynorsk, må ein difor først gå vegen om bokmål,- som er ei tungvint løysing.
- Mange av innvandrarane våre vil aldri verta gode skriftlege språkbrukarar, og ved å måtta læra seg både nynorsk og bokmål, blir vegen fram både tyngre og lengre.
- Innvandrarane har den siste tida møtt stadig strengare krav frå styresmaktene om å dokumentera kunnskapar og ferdigheiter i norsk og samfunnskunnskap for å få permanent opphald og statsborgarskap. Opplæring på nynorsk vil for mange opplevast som eit nytt og negativt krav.

- For Lindås vaksenopplæring vil ei omlegging til nynorsk vera ei stor utfordring som kan få konsekvensar for kvaliteten på opplæringa. Vi har til dels store klassar med elevar frå mange nasjonalitetar og på ulike nivå. Med opplæring på nynorsk vil vi få store avgrensingar når det gjeld stofftilgang, valmoglegheiter, oppgåvetypar og arbeidsmåtar. Differensiering og det å gjera undervisninga allsidig, tilpassa og interessant for den einskilde, vil bli vanskeleg med få tilgjengelege læremidlar. Tilbakemeldingar frå opplæringssentra som har måtta gått over til nynorsk, støttar også denne oppfatninga.
- Manglande læreverk er ikkje, slik mållaget hevdar, «ein myte», men ein realitet. Berre eitt læreverk er i dag komplett på nynorsk, og det dekkjer ikkje alle nivå. Vi skal leggja opp undervisning med ulik progresjon etter deltakarane sine føresetnader. Med nynorsk som målform vil ein måtta gi avkall på eit stort stoffutval fordi dette ikkje ligg føre på nynorsk. Dette gjeld t.d. lyttmateriell, digitale bøker, digitale oppgåver, tavlebøker osv.
- I dag har vi 250 deltakarar som skal få undervisning på alle nivå frå nybegynnarar (A1) til dei som skal søkja høgare utdanning på universitet og høgskule (B2). Tilgang på aktuelt nyhendestoff i media er eit viktig supplement til læreverka, særleg på høgare nivå. Her er kunnskapar om norske samfunnstilhøve og aktuell samfunns-debatt eit krav både på munnleg og skriftleg eksamen. Det meste av det som finst i nettaviser, på TV og i media generelt er på bokmål.

Mållaget hevdar i si kampanje at Nordhordland er «nynorsk-land». Det stemmer nok historisk og kulturelt. Men om ein ser på kva språkform og dialektar som i dag er nytta i regionen, ser det annleis ut.

- Når det gjeld talemål: I dei tettbygde stroka Knarvik, Alversund og Frekhaug snakkar fleirtalet ein dialekt tilnærma Bergensdialekten. Denne er meir bokmålsnær enn nynorsknær.
- Når det gjeld kva skriftspråk elevane møter i kvardagen, kan ein gje mange eksempel: Bokmål møter ein i butikkane i Knarvik, på Frekhaug og i Lindås senter og på nettsidene og plakatane til legesenter og tannlegar. Køyreskulane tilbyr teorikurs og trafikkreglar på bokmål. Leverandørar av TV-kanalar, telefoni og straum brukar bokmål. Det same gjeld fakturaer og banktenester på nettet, - inkludert våre lokale "nynorske" bankar.
- 60% ved Knarvik ungdomsskule og 70 % av elevane ved Knarvik VGS vel bokmål som hovudmål.

Vi som er tilsette ved Lindås vaksenopplæring, vil be politikarane resonnera ut frå innvandrarane sin ståstad når ein skal ta avgjerd om val av målform for norskopplæringa i kommunen. Ved Lindås vaksenopplæring ønskjer vi å tilby ei språkopplæring som vi meiner gir best mogeleg føresetnad for ei vellukka integrering i det norske samfunnet og den norske arbeidsmarknaden.

Å gi opplæring på bokmål er ikkje til hinder for å bruka dialekt når ein snakkar. Det er heller ikkje til hinder for å gjera høgfrekvente nynorske ord og vendingar kjent for innvandrarane, t.d. ved å nytta lokalaviser i undervisninga. Men å vedta ei omlegging til nynorsk for alle, og dermed hindra innvandrarane i å få opplæring på den målforma som er desidert mest brukt her i landet, vil vera urett overfor dei som vert busette her, og som har plikt til å ta norskopplæringa hjå oss.

Norskopplæringa for innvandrarar bør ikkje vera ein språkpolitisk kamparena. Målsaka må ikkje bli viktigare enn omsynet til den gruppa det gjeld.

Vi vil derfor tilrå at kommunepolitikarane let innvandrarane få halda fram med norskopplæring på bokmål.

Med helsing klubben v/Lindås vaksenopplæring

Knarvik 21.02.17